

ከ"ደምችን ይሰማ' በስተጀርባ ያለ "አስፈሪ ጥላ"

(ከአብዳራህማን አህመዲን፤ የቀድሞ የፓርላማ አባል) (ahayder2000@gmail.com)

(ይህ ጽሑፍ ላይ መከራም 11 ቀን 2006 በወጣው ዕንቁ ማጽሐፍ ላይ ታትሟል። ማጽሐፉን የሚገኙ በተለይም በወጭ ሀገር ያሉ ዜጎች ሁሉ ሲያነቡት 'ይጠቅሙልኝ ለመደያም ማሻ ለሆነ ይችላል' በሚል መንፈስ በሚገኝ ሚብ ላይ እንዲታተም ተልኳል።)

አንዳንድ ጋዜጦች ላይ የማቀርባቸውን መጠጥፎች ያዩ አንዳንድ የሚወቁኝ ወገኖች፤ በሀገራችን ከፖለቲካው በላይ "እየጋለ" በመጣው በመቀላቀሻ ጉዳይ ላይ ያለኝን አስተያየት እንደጽፍ ደጋግሞ ይጠይቁኛል። በበኩሌ፤ በየጊዜው እርጥብም ደረቁም እየተጨማሪ በት አልበርድ ባለ፤ ባልሰከነና የጤራ ባለቤት በሌለው ጉዳይ ላይ አስተያየት መስጠት አልፈለኩም ነበር።

ይሁን እንጂ፤ በተለያዩ አጋጣሚዎች የሚታዩ የምስማሻዎችና የሚባሉ ነገሮች በዝምታዬ እንደገፋብት አላደረጉኝም። በአንድ በኩል፤ 'የመቀላቀሻ ወኪል ነን' የሚሉ ወገኖች "ጥያቄ" ብለው የሚነሱቸውን "ጥያቄዎች" የሚሉ ኢትዮጵያዊ መቀላቀሪያ ጥያቄዎች ናቸው ብዬ ለመሰሉ ይቻላል። በሌላ በኩል፤ መንግስት "የመቀላቀሻ ጥያቄ በሕገ-መንግስቱ ምላሽ አግኝቷል" ብሎ መደምደማው ትክክል ነው ብዬ ለመቀበል ይቻላል።

እነዚህን ሃሳቦች በሚመጡበት ላይ እንዳለሁ 'ደምችን ይሰማ' የሚል (ሰው ይሁን ጅኒ ያለየለት) ነገር በፈሰስክ የሚሰራጩትን የ"ተጠናቀቅ፤ አሳርፍ" ዓይነት "ወታደራዊ" ትእዛዞችን በተመለከተ በዕንቁ ማጽሐፍ ቅጽ 6፤ ቁጥር 100፤ ጳጉሜ 2005 እትም ላይ ሁሌን ከድር የተባለ ጸሐፊ ያቀረበውን አነብኩ።

ወንድሜ ሁሌን ከድር ጋር በአካል እንተዋወቃለን። የጋራ የሆኑ ወንድሞችና ጓደኞችም አሉን። ሁሌን ለሀገሩና ለሃይማኖቱ ቀን ከሌት በቅንነት የሚታዩ ወንድም መሆኑን አስባለሁ። በእንቁ ማጽሐፍ ላይ ያቀረባትን መጠጥፍ ይህንኑ ቅን አገልግሎቱን የምታመለከት ይመስለኛል። ይሁን እንጂ፤ ሁሌን በመጠጥፍ ላይ ባነሳቸው አንዳንድ ሃሳቦች ላይ አልሰማኝም።

ስለሆነም፤ በዚህ መጠጥፍ አንዱ የሚሳው ጉዳይ የሚልሰማኝትን የሁሌንን ሃሳብ በተመለከተ ነው። በሁለተኛ ደረጃ የሚሳው ጉዳይ የመቀላቀሻን ጥያቄ በተመለከተ ሲሆን፤ በመጨረሻም "ደምችን ይሰማ' የሚለውን 'የፈሰስክ መንፈስ' በተመለከተ ይሆናል። በዚህ ቅደም ተከተል ሃሳቤን አቀርባለሁ።

ጸሐፊ ሁሌን ለጽሁፉ የሰጠው ርዕስ "ደምችን ይሰማ ማን ነው?" የሚል መሆኑን ሳይ፤ ይህ ጅኒ ይሁን ሰው ያልታወቀ አካል ማን እንደሆነ ምላሽ የሚጠየቅ መሆኑን ነበር። እስከ መጨረሻው ሳነብ በጽሁፉ ርዕስነት ለቀረበው ጥያቄ የተሰጠው መልስ "የደምችን ይሰማ ማንነት እንቆቅልሽ እንደሆነ ዓመት ቆየ..." የሚል መሆኑን ተረዳሁ። ወንድሜ ሁሌን ምላሽ የሚሰጥበትን ጥያቄ አንስቶ የጽሁፉ ርዕስ ከሚደርግ ይልቅ፤ ርዕሱን "ይፋ ያልሆነው 'ደምችን ይሰማ' ያከናወናቸው ተግባራት" ብለው የተሻለ ይሆን ነበር የሚል እምነት አድርብኛል።

ጸሐፊው ከ"ደምችን ይሰማ" እንቆቅልሽነት ጋር አስታኮ ያነሳው ሃሳብ ግን ፍፁም ስህተት ነው። እንዲህ ይነበባል፤ "ፕሮፌሰር መስፍን ወ/ሜያም... 'ቅንጅት መንፈስ ነው' ብለው እንደነበር ይነገርላቸዋል..." ይላል። እኔም የቅንጅት ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባል ነበርኩ። ነገር ግን፤ እኔ እስከመጠቀሙ ድረስ ፕሮፌሰር መስፍን እንዲህ ዓይነት ሃሳብ ተናግረው አያወቁም። ይህንን ሃሳብ

የተናገረችው ወ/ሪት ብርቱካን ሜቅሳ ናት፡፡ ብርቱካን እንዳለቺው በርግጥም ቅንጅት 'መፈስ' እንጂ 'ተቋም' አልነበረም፡፡

ብርቱካን በዚያ ወቅት 'ቅንጅት መፈስ ነው' ያለቺው ግን የቅንጅትን ተቋም አለመሆን በአግባቡ ተረድታ አይመስለኝም፡፡ ምክንያቱም፤ ብርቱካን የቅንጅት አባል በሆነች ወር ባልሞላ ጊዜ ወስጥ የቅንጅት ተቀዳሚ ምክትል ፕሬዝዳንት ስለሆኑ ስለቅንጅት "ተቋም ትም" ይሁን "መፈስነት" የጠራ ግንዛቤ ነበራት ለማለት አያስደፍርም፡፡ እናም ንግግሯ ከደሙነፍስ ንግግርነት የዘለለ፤ በእውቀት ላይ የተመሰረተ ለሆነ አይችልም፡፡

ለሌላው በሁሌን ጽሁፍ ላይ ያየሁት ግድፈት፤ በጽሁፉ መገቢያ አካባቢ ላይ " 'ደምችን ይሰማ ይህ ጽሁፍ እስከተጠናቀቀበት ጊዜ ድረስ... ከ57 ሺህ በላይ ጎብኚ አለው..." ይለናል፡፡ (ይህ ጎብኚነት በዕለት፣ በሳምንት፣ በወር ይሁን በዓመት አልተገለጸም) ወደ ጽሁፉ ማጠናቀቂያ አካባቢ ደግሞ እንዲህ ይላል፤ " 'ደምችን ይሰማ የተባለ የፊስብክ ገጽ ሚዲያኖችን በግራና በቀኝ አሰልፎ..." ይለናል፡፡

ምን ውዳጄ ሁሌን! በሃምሳ ሰባት ሺህ እና በሚሊዮን መካከል እኮ ብዙ ብዙ ርቀት አለ፡፡ በኔ እምነት ቁምነገሩ የቁጥሩ ሚሊዮን ወይም ሺህ መሆን አደለም፡፡ አንድም ሰው ቢሆን ደምጹ ለሰማኝ ሃሳቡ ሊደመጥ ይገባል፡፡ እንዲያው ለነገሩ ከሃምሳ ሰባት ሺህ የፊስብክ ጎብኚዎች ወስጥ ምን ያህሉ መሰረቶች፣ አይሁዶች ወይም የሌላ እምነት ተከታዮች መሆናቸው ታወቆ ነው ወደ ሚሊዮን ስሌት የተገባው? ወይስ ድረ ገጹን የጎበኘ ሁሉ እንደ ደጋፊ ተወስዶ ይሆን? የተጣደፈ ደምዳሜ (Hasty Generalization) አይሆንም ወዳጄ?

"የመሰረቶች ጥያቄ" ወደሚለኩት ጥያቄዎች እናምራ፡፡ በተለያዩ መገናኛ ብዙሃን ሲገለጹ እንደሰማህትና ወንድሜ ሁሌንም በጽሁፉ መገቢያ አካባቢ ላይ እንደጠቀሰው "የመሰረቶች ጥያቄ" ተብሎ የሚሰጡ ሦስት ናቸው፡፡ እነሱም - 1ኛ. የእስልምና ጉባዔ ጠቅላይ ምክር ቤት አሙር ምርጫ በተመለከተ፣ 2ኛ. የአህጉረ አስተምህሮን በግዳጅ ለመሰፋፋት እየተሰጠ የነበረውን ስልጠና በተመለከተ፣ 3ኛ. የአወሊያ ትምህርት ቤትን አስተዳደር በተመለከተ፣ የሚሉ ናቸው፡፡

ቀደም ሲል ተቋቁሞ የነበረው የመሰረቶች ጥያቄ መፍትሄ አፈላላጊ ኮሚቴም ሆነ ወንድም ሁሌን ከድርጅ ሌሎች ወገኖች እነዚህን ጥያቄዎች "የኢትዮጵያ መሰረቶች ጥያቄዎች ናቸው" ብሎ ሲጠቅሱ እጅግ እጅግ ይገርመኛል፡፡ በግሌ የኢትዮጵያ መሰረቶች እንደ ማህበረሰብ የሚከናወኑት ወይም ለየነሱ የሚከናወኑት ጥያቄዎች እንዳሏቸው አምናለሁ፡፡ እነዚህ ከላይ የጠቀስኳቸው ሦስት ጥያቄዎች ግን የመላው ኢትዮጵያዊ መሰረቶች ጥያቄ ተደርገው ሊወሰዱ ይችላሉ የሚል እምነትም ግምትም የለኝም፡፡ ይህንን ሃሳቤን እንደሚከተለው አብራራለሁ፡፡

ከመጨረሻውና ቀለል ካለው ጥያቄ እንነሳ፡፡ የአወሊያ ትምህርት ቤት አስተዳደር ጉዳይ እንደ ጥያቄ መሳሳቱ ተገቢ መሆኑን አስባለሁ፡፡ ነገር ግን ይህ ጥያቄ የአዲስ አበባ (ያውም መርካቶ አካባቢ ያሉ፣ እነሱም ቢሆኑ ልጆቻቸውን በዚያ ትምህርት ቤት የሚያስተምሩ) መሰረቶች ጥያቄ እንጂ የመላው ኢትዮጵያዊ መሰረቶች ጥያቄ ተደርጎ ሊወሰድ አይገባም ባይ ነኝ፡፡ የአንድ አካባቢ ማህበረሰብ ጥያቄዎች በየትኛውም መዘኛ በሚሊዮን የሚቆጠሩ የማህበረሰቡ አባላት ጥያቄዎች ተደርገው ሊወሰዱ አይችሉም፡፡ ለምሳሌ፡ - አርሲ ወስጥ ወይም በሌላ አንዲት የገጠር መንደር የሚኖሩ መሰረቶች ያቋቋሙት የአወሊያ ዓይነት ትምህርት ቤት (መድረሳ) ቢሆን ኖሮ ያን ያህል ተጋኖና "የመሰረቶች ጥያቄ" ተደርጎ የሚቀርብበት ሁኔታ ሊኖር ይችል ነበር?

እውነቱን እንነጋገር ከተባለ የአወሊያ ጉዳይ "የመሰረቶች ጥያቄ" ተደርጎ የቀረበው ችግሩ አዲስ አበባ ላይ የተፈጸመ በመሆኑ እንጂ ጥያቄው መላውን ኢትዮጵያዊ መሰረቶች የሚመለከት በመሆኑ አይመስለኝም፡፡ ይህ ማለት ግን መላውን መሰረቶች የሚመለከቱ መሰረቶች (አካባቢያዊ) ጥያቄዎች አይነሱ፣ ምሳሌም አይሰጣቸው ማለት አደለም፡፡ መሰረቶች በመቶዎች የሚቆጠሩ ጥያቄዎች ቢኖሯቸው፤ እነዚያ ጥያቄዎች ለመላሱ የሚችሉት ግን እንደ ከብደታቸውና እንደ አስቸኳይነታቸው እየታዩ በቅደም ተከተል መሆኑን ማነጋጋት ያለብን አይመስለኝም፡፡

ሁለተኛውን ጥያቄ እንይ፡፡ 'የአህጉረ አስተምህሮ (ልክ እንደ ወሃቢያ አስተምህሮ) ለኢትዮጵያ መሰረታዊ የሚያበጅ በመሆኑ ለሰፊ አይገባም' የሚል ሃሳብን እንደ ጥያቄ ማሳሳት ችግር ያለው አይመስለኝም፡፡ ሀገራችን ወንጀልም አድርጎ መወሰድም የሚችል አይመስለኝም፡፡ ሀገራችን ወንጀልም ለሆነ የሚቻለው ይህንን አስተምህሮ እንከተላለን የሚሉ ወገኖች አስተምህሮቱን እንዳያስተምሩ መከላከል ይመስለኛል፡፡

የሆነ ሆኖ የአህጉረ አስተምህሮ ተሰጦ የተባለው በሁለት ከተሞች፣ ያወጣ በአገራችን አዳራሽ ወስጥ፣ ለዚያውም በመቶዎች ለመቆጠሩ ሰዎች መሆኑን ነው የሰማሁት፡፡ ይህ እንደተጠበቀ ሆኖ 'የአህጉረ አስተምህሮ ጠንቀኛ ነው፤ መሰረታዊ ህብረተሰብም አይቀበለውም' የምንል ከሆነ፤ የፈለገውን ያህል 'መንግስት ይደግፈዋል' ቢባል እንኳ (መሰረታዊ ህብረተሰብ ወይና ፈቅዶ እስካልተቀበለው ድረስ) የሚቆይ ችግር አይታዩኝም፡፡ ወይና ፈቅዶ ከተቀበለው ደግሞ "ከባለቤቱ ያወቀ..." ብለን ከመለፍ ወጪ ምን ማድረግ እንችላለን? ምክንያቱም ቅዳሳ ቁርዓን "በሃይማኖት ማህገደድ የለም" በሚለው የደነገገውን በመዘንጋት ፀጉራችንን መንጨት ያለብን አይመስለኝም፡፡ እናም ይህንን ጥያቄ እንደ ጥያቄ የኢትዮጵያ መሰረታዊ ይወክላል ብሎ የቅድሚያ ቅድሚያ ሰጥቶ በዚህ ወቅት ማሳሳቱ ፋይዳም ትርጉምም ያለው ሆኖ አይታዩኝም፡፡ በነገራችን ላይ የአህጉረ አስተምህሮ መሰፋፋት ከሁሉም በላይ የሚካሄደው መንግስትን እንጂ እስልምናን እንዳልሆነ በደፍረት መናገር ይቻላል፡፡ (በዚህ ጉዳይ ላይ ወደኋላ ላይ እመለስበታለሁ)

ወደ ሌላኛው ጥያቄ እናምራ፡፡ የምርጫ ዘመኑን ያሳለፈው መጅለስን በተመለከተ የተነሳው ጥያቄ በርግጥም መላውን መሰረታዊ ማህበረሰብ የሚመለከት ጥያቄ አድርጎ መወሰድ የሚችል ይመስለኛል፡፡ ይህንን ጥያቄ መንግስትም ቢሆን ተቀብሎት "በሚፈለገው መልኩ" ምላሽ እንዲያገኝ አድርጓል፡፡ እኔ እንደሚታወሰው ዳርም የመጅለስ አመራር ለዘመናት ሲሚጥ የነበረው "መንግስት በሚፈለገው መልኩ አልነበረም" ብሎ ለመከራከር የሚችል አይመስለኝም፡፡ እናም አሁን አዲስ ነገር እንደተፈጠረ አካሊ ዘራፍ ማለቱ ተገቢ ነው ብሎ ለመወሰድ ይቻላል - ሌላ ፍላጎት ከሌለንና መንግስት ጋር መጨቃጨቅ ካላሚን በስተቀር!

እዚህ ላይ "እስከ ዛሬ ጥያቄውን ስላላነሳን ዛሬ ማሳሳት የለብንም ወይ?" የሚል መከራከሪያ ማሳሳት ይቻላል፡፡ በዚህ ረገድ እኔ ያለኝ እይታ ለየት ያለ ነው፡፡ የተለያዩ ምክንያቶችንና ቅድመ ሁኔታዎችን እየደረደርን የመጅለስ ምርጫ እንዳይካሄድ ከማድረግ ይልቅ፤ በእጩት፣ በሚጫኑትና በአስሚጫኑት መሳተፍ አይቻልም ወይ የሚል ጥያቄ አለኝ እኔ፡፡ በኔ እምነት በአንድ ምርጫ ሁሉም ችግሮች ይወገዳሉ ብሎ ማህብ የዋህነት ነው፡፡ ስለሆነም ዘመናቸውን ያጠናቀቁትን አሰናብቶ ስለቀጣዩ ማህብ ነው የሚሻል፡፡

ምርጫው በመሰረቱ ወይም በቀበሌ በመካሄዱ የሚኖረውን አሉታዊ ወይም አዎንታዊ ሁኔታ ማወቅ የሚችለውም መጀመሪያ ምርጫው በአንዱ ስፍራ ሲካሄድ ነውና በዚህም ረገድ ተቀስቅሶ የነበረው ውዝግብ ትክክል አይመስለኝም፡፡ ልክ አንደ ተቃዋሚ ፓርቲ ሁልጊዜ መንግስት የሚለውን ሁሉ በጥርጣሬ መወከስትም ጠቃሚ መንገድ አይመስለኝም፡፡ እኛ መሰረታዊ "አላህ የትም ቦታ አለ" ብለን የምናምን እስከሆነ ድረስ ምርጫው በቀበሌ ተካሄደ በመሰረቱ ሁሉም ነገር በአላህ ፈቃድ መሆኑ እንደሁ አይቀሬ ነው፡፡ እናም ፀሎታችንን እያደረስን ስራችንን መሰራት ነው ትክክለኛው መንገድ፡፡

ስለሆነም ወንድሜ ሁሴን ከድርም ሆነ አንዳንድ ወገኖች "የመሰረታዊ ጥያቄ" እያሉ የሚገኝባቸው "ጥያቄዎች" ከላይ ለማለት በሞከርኩት መልኩ ቢታዩ መልካም ነው፡፡ ከጥያቄዎቹ ፋይዳ አኳያም ያን ያህል ከመንግስት ጋር መቆጠጥ ሰንደቅ ዓላማ እስከ መቅደድ መሄድ አስፈላጊ መሆኑ አይታዩኝም፡፡

ይህ እንዳለ ሆኖ፣ በኔ እምነት የኢትዮጵያ መሰረታዊ ጥያቄዎች እንዳሏቸው አስባለሁ፡፡ በመንግስት በኩል "የመሰረታዊ ጥያቄዎች በሕገ-መንግስቱ አጠቃላይነት ምላሽ አግኝተዋል" የሚለውን ሃሳብ በበኩል አልቀበልም፡፡ የኢትዮጵያ መሰረታዊ ጥያቄዎች በሕገ-መንግስቱ "እውቅና ተሰጥቷቸዋል" የሚለውን እቀበላለሁ፡፡ እነዚህ ሕገ መንግስታዊ እውቅና ያገኙ ጥያቄዎች ግን "የተግባር ምላሽ" አላገኙም፡፡

እዚህ ላይ ለመሆኑ የተግባር ምላሽ ያላገኙት የመሰረታዊ ጥያቄዎች የትኞቹ ናቸው? የሚል ጥያቄ ቢነሳ ተገቢ ነው፡፡ በኔ እምነት የኢትዮጵያ መሰረታዊ ጥያቄዎች የሚገኝባቸው ወይም ሊያገኝባቸው የሚገቡት ተግባራዊ ምላሽን የሚገኙ ጥያቄዎች በአጭሩ በሁለት ቃላት፤ "የተጠቃሚነት" እና "የፍትሃዊነት/እኩልነት" ጥያቄዎች ተብለው ሊገለጹ ይችላሉ፡፡ እነዚህ ሁለት ቃላት በቁጥር 'ሁለት' ቢሆኑም በውጤቱ በርካታ ጉዳዮችን

አምቀው እንደያዙ የሚቆይ ያወቀዋል፤ የሚባው ይገባዋል፡፡ እነዚህ ጥያቄዎችም ቢሆኑ የሚጠሉት ግን መንግስት ጋር በመጠየቅ፣ ትኩር ጥምድ ወስጥ በመግባት፣ ለልማት የሚወልን ጊዜና ጉልበት፣ ሀብትና ንብረት በማከን ለሆነ አይገባም፡፡

ያለነው 21ኛው ክፍለ ዘመን ላይ ነው፡፡ ፍልስጥኤዎን እና እስራኤላውያን እንኳ ወደ ድርድር ፖለቲካ እየተመለሱ ነው፡፡ እኛም በምክክርና በወይይት የማይፈታው ጉዳይ ሊኖረን አይችልም፡፡ ለዚህ ደግሞ እስልምና በርካታ ተሞክሮዎች ስላሉት እነዚያን መንገዶች መመርመር ነው፡፡ እነ አባባ አሜሪካ (አላህ ይሠራቸው) በሕይወት ባይኖሩም ኢትዮጵያዊ የሽምግልና ባህላችን ትልቁ የችግር (የግጭት) ሙፍቻ መሃሪዎችን ነው፡፡ ከእኔ ጀምሮ የመንግስት “ጓዳዎችን” እና ባለስልጣኑን በቅርብም በርቀትም የምናወቅ ሰዎች ባለንበት ሀገር፤ ማክብ፣ መኃጋርና መደማማዎ አቅቶን ጊዜ መከከን፣ ሀብትና ንብረት መወደም፣ ሰው መታሰር ነበረበት?

በመጨረሻ፤ ጸሀፊ ሁሴን ከድር በርዕስነት ያነሳውን ጥያቄ በተመለከተ ያለኝን አስተያየት ላንሳ፡፡ ወንድሜ ሁሴን በጽሁፉ ላይ እንዳመለከተው “ደምችን ይሰማ” በዓይን የሚይደው ወይም በእጅ የሚዳሰስ፣ ጅን ይሁን ሰው፣ እስላም ይሁን አይሁድ፣ ግለሰብ ይሁን ቡድን፣... ምንነቱ ያልለየ ነገር ነው፡፡ ይህም በመሆኑ ከዚህ አካል በስተጀርባ ያለው “ጥላ” በግሌ እጅግ ያስፈራኛል፡፡ ያሳስባልም፡፡ የዚህን “አካል” የፈሰበክ ገጽ ለጥቂት ቀናት አይቻለሁ፡፡ ያየሁትና ያነበብኩት ነገር ነው ይበልጥ ያሳሰብኛል፡፡

በኢትዮጵያ የተቃወም ፖለቲካ ወስጥ ለአስራ ሁለት ዓመታት ገደማ በከፍተኛ አሜርካነት ጭር አሳልፈዋለሁ፡፡ ዋና ዋና የሚጠሉትን የፖለቲካ ሰዎች አወቃቸዋለሁ፤ አብሬአቸውም ሰርቻለሁ፡፡ ደክመትና ጥንካሬአቸውንም አስተወያለሁ፡፡ “ደምችን ይሰማ” እንደሚለው አካል ግን ጥንቃቄ በተሞላበት አካላት፣ ጊዜና ሁኔታን አገናዝበው መንግስትን ለማሸነፍ ለመመገር ሲሰሩ አይቼ አላወቅም፡፡ ለዚህም ነው ከ“ደምችን ይሰማ” በስተጀርባ ጥሩ የፖለቲካ ተንታኝ፣ ግንዛቤና እውቀት ያለው “አካል” አለ የሚል እምነት ያደረግኛል፡፡

የሚያስፈራኝ የ“ደምችን ይሰማ” የሚቀርበው ጽሁፍ መልእክት አደለም፡፡ የሚያስረኝ ይህንን አካል የሚጥሩት ሰው/ሰዎች አስተሳሰብና ፍልስፍና፣ ይዘት የተነሱት ራዕይ፣ አይደሉም... በግልጽ አለመታወቅ ነው፡፡ ያ ማንነቱ ያልታወቀ የፈሰበክ አካል “መጥፎን ይከለክላል፣ ፍቅርን ይሰብካል፣ ፀብን ይጠላል፣...” የሚል መልእክት የሚያስተላልፍ መሆኑን ሁሴን ከድር በጽሁፉ ላይ አስነብኛል፡፡ ወዳጄ ሁሴን ያገሬ ሰው ምን እንደሚል ታወቃለህ? አዎ! ያገሬ ሰው “ሰይጣንም ለብልሃቱ ከሙሉ ጭንቀት ይጠቅሳል” ይላል፡፡ የስጋቴ ምንጭ ይኸው ነው!! ጨማሪ ተገን አድርጎ መለቅለቅ ቀላል ነው፡፡

ጽሁፌን ከመቃባዎ በፊት አንዳንድ የማጠቃለያ ሃሳቦችን ላቅርብ፡፡ የመቃባ ሃሳቤ በዋናነት በመንግስት ላይ የሚተኮር ነው፡፡ መንግስት በአዲስ ዓመት በአዲስ መንፈስ ሦስት ነገሮችን ደግሞ ደጋግሞ በሚሠራቸው መልካም ነው እላለሁ፡፡ ይኸውም - አንደኛ “የኢትዮጵያ መስሊሞች ያልተመለሰ ጥያቄ የለም” የሚለውን በተመለከተ ነው፡፡ ከላይ ለማለት እንደተሞከረው የኢትዮጵያ መስሊሞች ዛሬም የተግባር ምላሽ ያላገኙ “የተጠቃሚት” እና “የፍትሃዊነት/እኩልነት” ጥያቄዎች አሏቸው፡፡ እናም መንግስት በዚህ ረገድ የሚተቀሉ ክፍተቶችን ለመሙላት ትኩረት ሰጥቶ መሰራት ይጠበቅበታል፡፡

ሁለተኛ፤ በመንግስት በኩል መታየት ያለበት የእስልምና አስተምህሮቶችን በተመለከተ ነው፡፡ አንዳንድ የመንግስት ባለስልጣኑት የወሐቢዎች አስተምህሮትን ከአክራሪነትና ከአሸባሪነት ተግባር ጋር በሚያዝ ሲገልጹ ሰማቸዋለሁ፡፡ በዚህ ላይ ብዙም ልዩነት የለኝም፡፡ ነገር ግን የአህጉረ አስተምህሮትም ቢሆን ከወሃቢዎች አስተምህሮት እኩል ሊወገዝ የሚባው ጽንፈኛ የጥፋት መንገድ መሆኑን ብዙዎች ይስማማሉ፡፡ የሃይማኖት ስብጥር ማኸሪያ ለሆነው ኢትዮጵያ እንደሚበጃትም ይናገራሉ፡፡

ወሐቢዎች መንግስትም ጣልቃ ሳይገባ ራሱ ሕዝቡ ሲከላከለው የኖረው ነው፡፡ የዛሬ ሃያ ዓመት ገደማ ወሐቢዎች ጀብና መከበር ሲጀምሩ ሕዝቡ ራሱ ነው ያከሰማቸው፡፡ አህጉረ ከወሃቢዎች የባሰ ለዘመናት የገነባናቸውን ኢትዮጵያዊ እሴቶቻችንን የሚወደም የጥፋት ኃይል መሆኑን ሕዝቡ ስለሚወቅ አይቀበለውም፡፡ ነገር ግን አንዳንድ የሀብረተሰብ ክፍሎች ጋር ያለው ስጋት “አህጉረ የመንግስት ይሁንታ አለው” የሚለው ነው፡፡ ሕዝቡን የሚያስፈራው ይህ ነው፡፡

በርካታ መለም ምሁራን እንደሚሉት ከሆነ፤ በሰለፊ ማቀፍ ወስጥ ካሉት አስተምህሮቶች 'ወሐቢያ'፤ በሰፊ ማቀፍ ወስጥ ካሉት አስተምህሮቶች ደግሞ 'አህባሽ' ጽንፈኛ እንደሆኑ ይናገራሉ። "አህባሽ ለኢትዮጵያ የሚጠቅም የተሳሳተ ሞዴል (Wrong Model) ነው። መንግስት ይህንን አልተረዳውም" ነው የሚሉት ምሁራኑ። ስለሆነም መንግስት ሁሉን ጽንፈኛ አስተምህሮቶች ህብረተሰቡ ተገንዝቦ ራሱን እንዲጠበቅ የሚገባ እንጂ ለአንዱ ይሁንታ ሰጥቶ አንዱን በማወጣት የሚቆይውን ወጠቅ ሊያመጣ አይችልም።

ከዚህ በተጨማሪ መንግስት ማድረግ ያለበት ሦስተኛው ነገር ከሽብር ተግባር ጋር በተያያዘ ተጠርጥረው የተያዙትን በተመለከተ ነው። በዚህ ረገድ መንግስት ሆደ ሰፊነቱንና ታላቅነቱን በያሳይ መልካም ነው። ከታሰሩት ወስጥ በቅርበትም በርቀትም የሚወቃቸው ወንድሞች አሉ። መደማመጥ አልተቻለም እንጂ ይህ ሁሉ እንዳይከሰት ምክርም፣ ዝክርም ሰጥቼ ነበር። በሚወቅም ባለሚወቅም ስህተት የፈጸሙ እንደሚኖሩ አስባለሁ። ያጠፉ መቀጣት እንዳለበትም አምናለሁ። ይሁን እንጂ፣ ብዙዎቹ ልጆች ናቸው። ቁንጥጫ ይበቃቸዋል። አስተምሮ፣ መክሮና ዘክሮ መልቀቅም እኮ ቅጣት ነው።

መንግስት ሀልጊዜ የሕግ ሂደቱን ጨሰ ይቅርታ (pardon) ማድረግን ብቻ ማሰብ የለበትም። አንዳንድ ጊዜ ምህረት (mercy) ማድረግም አስፈላጊ መሆኑን በያየው መልካም ነው። ለእነዚህ "ልጆች" ምህረት በያደርግ ዓርብ ዓርብ የሚደረገው "የመከራ ጭነትና ዱብ እንቅ" በአንድ ጊዜ ቀጥ ብሎ እንደሚቆም አስባለሁ። እናም ከአዲሱ ዓመት ጋር አያይዞ በምህረት በፈታቸው አይሻልም?

አዲሱን ዓመት የምህረት ዘመን ያደርግልን!!!!